Abonamentul

Pentru monarchie:
Pe an 12 cor., 1/2 an 6 cor., 1/4 an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserţiunĭ

Un şir garmond: o dată 14 fil., a dóua óră 12 fil., a treia óră 10 fil., şi de fiesce care publicaţiune timbru de 60 fil.
Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redacţiunea şi Administraţiunea **Unirii**« în Blaş.

Anul X. Blaş 27 Ĭanuariŭ 1900. Numĕrul 4.

Urcarea dării.

Nu ne trece nicĭ prin minte să negăm dreptul auctorităţiĭ supreme din stat de a pretinde contribuirea cetăţenilor la suportarea speselor împreunate cu susţinerea şi înflorirea statuluĭ. Nu! Căcĭ dacă statul are datorinţa de a se îngriji de binele temporal al cetăţenilor, are şi dreptul de a cere de la eĭ concursul de lipsă.

Ceea ce ne dóre e faptul, că stăpânitoriĭ noştriĭ în pretensiunile lor nu cunosc marginĭ. Eĭ nu ĭeaŭ în considerare condiţiunile pe lângă carĭ aŭ dreptul de a pretinde ceva din câştigul singuraticilor. Nu consideră, că prima condiţie este, să nu impună dare maĭ mare de cum o póte suporta misera plebs contribuens; nu consideră că are dreptul de a cere numaĭ pentru lucrurile, ce sînt necesare orĭ de folos pentru stat; nu consideră, că sarcinile trebue împărţite egal. Nimic din tóte acestea. Vorba e, că venitele sînt maĭ marĭ acum, ca în trecut, cheltuelile încă sînt maĭ multe, decĭ şi darea trebue urcată. Că apoĭ esistă proporţie între urcarea dăriĭ şi mărirea câştiguluĭ, asta-ĭ altă cestie. La asta nu se gândesc stăpânitoriĭ, cu tóte că câte un memento ĭ-aŭ spus comitatele Torontal şi Caraş-Severin, în carĭ restanţa de dare neincassabilă, la finea anuluĭ se urca la suma de 3 milióne florenĭ.

Câte vor fi apoĭ miliónele de restanţă din cele alalte comitate singuratice? Asta nu ni-o spune domnul ministru de finanţe. De altmintrea n'are a face nimica suma neincassată, va avé bietul om vre o văcuţă orĭ altă avere mişcătóre, ca să ĭ-o bată la dobă pentru bagatela, dar pentru el neplătibila sumă, de câţĭ va florenĭ! Orĭ dacă nu va avé nimic mobil, va poşede ceva immobil, din care în trecut în sudórea feţiĭ sale îşĭ scotea pânea amară de tóte zilele, pentru ca să fie licitat pentru dare, din vinderea căruia să se acopere a cincia parte din restul biruluĭ. Nu-s lucrurĭ din poveştĭ ăstea, sînt fapte împlinite. S'aŭ vîndut moşiĭ pentru o restanţă de dare de 350 miĭ fl., cu 72 miĭ. Mare câştig a avut statul, a căpĕtat a cincia parte din competinţă-ĭ, ér în schimb a făcut o mulţime de cerşitorĭ, a lăsat o mulţime de familiĭ în uşile ómenilor, orĭ în casul cel maĭ bun, le-a pus în mână bâta de emigrant, ca cu sudorile feţiĭ prefăcute în lacrimĭ, părăsindu-şĭ locul natal, locul de odihnă pentru osĕmintele ĭubiţilor, şi suvenirile ce-l legaŭ de pămîntul, unde pentru prima óră vĕḑu sórele, să-şĭ caute o patrie maĭ bună!

Dările de până acum aŭ fost maĭ marĭ de cât capabilitatea de a plăti a contribuenţilor!

Şi póte, că dările pe venitoriŭ vor fi scărite? E drept, că ministrul de finanţe a promis la timpul sĕŭ reducerea cu 1/6 a dăriĭ de pămînt, dar promisiunea ministruluĭ până acum a rĕmas promisiune, ba póte că nicĭ promisiune nu va rĕmâné. Deja pentru est an preliminariul speselor, făcut cu ceva maĭ înainte, s'a aflat nesuficient. Cându-ĭ, diferinţa de maĭ bine de 8 milióne coróne trebuia acoperită din isvóre nóuĕ, carĭ de altmintrea se crează uşor. Se adauge simplaminte cât maĭ trebue la rubrica întratelor, carĭ pentru noĭ sînt erogaţiunĭ, şi echilibrul e stabilit, plusul cu minusul se toleză. Acĭ ne mângăe faptul, că pentru acoperirea acestor milióne, nu s'a făcut apel şi la bietul popor agricol. Prin asta înse nu vrem să zicem, că dóră ceĭ alalţĭ contribuenţĭ, în mare parte, ar fi în stare să plătéscă contribuţiĭ maĭ marĭ de cum aŭ fost până acum. Vrem să zicem numaĭ atâta, că poporul, care nicĭ până acum nu a putut suporta dările, acum a fost lăsat de o parte, ca locul luĭ de până acĭ să-l ocupe ceĭ ce până acum cu mare chin şi vaĭ încă nu îmbrânciseră sub povara dărilor, dar carĭ şi eĭ, dacă lucrurile vor merge pe calea apucată, vor sucumbe.

Dările de acum sînt *şi* maĭ marĭ de cum e capabilitatea de a plăti a contribuenţilor!

Şi este óre lipsă de impunerea unor dărĭ atât de grele, ba încă maĭ mult, de urcarea lor? Trebue să presupunem, că marĭ şi urgente vor trebui să fie lipsele statuluĭ, pentru carĭ de la supuşĭ se recer sacrificiĭ de eroĭ. Dar, praesumptio cedit veritati. O parte

---

Feuilleton.

Mórtea comiculuĭ.

— *Traducere.* —

E cam curios, dar nu maĭ puţin adevĕrat, că dintre toţĭ actoriĭ, comiciĭ sînt ceĭ maĭ serioşĭ. Caracteristica lor e seriositatea şi gravitatea; în viéţa de tóte zilele nu păstréză nimic din şiretlicurile de pe bină, nimic patetic, nimic afectat.

Se deosebesc de colegiĭ lor, căcĭ nu se sciŭ însufleţi aşa uşor ca eĭ.

Măcar că, nu s'ar puté spune, că lumea lor psihică ar fi gólă; din contra, imaginaţia comiculuĭ e bogată, inima luĭ e simţitóre, mintea luĭ, e ageră. Natural, vorbesc de comiciĭ de talent, ér nu de ceĭ, ce fac pe comicul pentru pâne.

Comicul de talent, când voesce să distragă publicul, scie alege mijlócele cu multă artă. Scie apreţia după merit aplausele logelor şi scie, că vătĕmarea gustuluĭ estetic e o armă cu dóuĕ tăişe. Se feresce cu multă grije de esagerărĭ, şi dacă persóna, ce o presintă e o caricatură, scie să scótă în relief pe om cu multă fineţă.

Un ast fel de comic de talent a fost şi acela, de care pomenim în aceste şire. Publicul îl avea fórte drag; când apărea pe bină, producea o inviorare generală şi nicĭ când nu se depărta, fără să rĕsune sala de rîsete şi ropote de aplause.

În lunga luĭ carieră s'a dedat cu acéstă furtună de aplause, ca pasĕrile măriĭ cu vuetul talazurilor înfuriate.

L-am cunoscut în lumina orbitóre a apogeuluĭ, şi am vĕḑut, cum lumina acésta slăbesce cu încetul şi se stinge în nóptea de vecĭ. Încă şi azĭ mĕ atrage amintirea luĭ, ca pe vremea, când îĭ cetiam numele pe placate şi aşteptam cu neastimpĕr séră, să gust adevĕrată plăcere artistică, ascultându-l.

Aşa de fericit m'am simţit când l-am făcut cunoscinţă. Era fórte deştept, în banalităţile vieţiĭ scia să găséscă spirit. Glumele luĭ, — ca şi el însuşĭ — eraŭ fine, şi când un ştrengar de coleg corist a păţit fiasco pe bină, ĭ-a zis: Am sciut eŭ, că din câne nu facĭ — privighetóre!

Avea morb de inimă, şi când a fost silit să se aşeze în pat, scia fórte bine, că n'are să maĭ vadă strălucitórea colorătură a culiselor . . .

Suferia durerile cu resignare şi numaĭ arare orĭ spunea, că sórtea nu a împărţit bine rolele; nu se cuvine morb de inimă pentru un comic, acesta ar fi fost maĭ potrivit pentru un eroŭ dramatic, în sufletul căruia se sbuciumă patimile; şi revoltându-se în contra legilor lumiĭ, maĭ uşor póte căpĕta rană la inimă.

— Eŭ — zicea zimbind — m'aşĭ fi îndestulit cu puţină reumă. Aşĭ fi sciut-o suporta fórte uşor, dóră am predat de-atâtea orĭ role de creştinĭ reumaticĭ!

Când gândul morţiĭ apropiate îĭ întuneca disposiţia vecĭnic zimbitóre, regreta, că nu s'a însurat. Sciu, că ar avé acum cine să-ĭ pórte grija!

— Dar comicul nu are succese de dragoste Nu sîntem creaţĭ din materie, pentru care femeile să se însufleţéscă. Cum mĕ laudaŭ, cum mĕ ridicaŭ până la al treilea cer, dar nu m'a *ĭubit* nicĭ una! Şi, închipuiţĭ-vĕ, nu e ridicul un comic amorisat? Ĭubitel îĭ vine în minte vr'o scenă comică

a dării nouĕ de 8 milióne se recere pentru acoperirea celor 3%, cu carĭ cuota a fost ridicată, o altă parte se recere pentru acoperirea salarelor mărite ale ofiţerilor din armata comună, a celor de la honvedime şi a altora carĭ se ţin de categoria acésta. Darea de până acuma apoĭ, pe lângă alte scopurĭ maĭ are şi menirea de a se ridica din ea renumitele şcolĭ milenare de stat.

Nu avem nimica în contra la aceea ca cine va să fie remunerat după merit şi ostenélă, ba dorim chiar, ca toţi să fie îndestuliţĭ. Una înse avem de observat, sistemele nóstre moderne în loc să reducă armata cea atât de costisitóre, să nisuesc într'acolo, ca s'o înmulţéscă tot maĭ tare. Dovadă resultatul conferinţeĭ de la Haaga. Astăzĭ se susţine, că tótă puterea unuĭ stat stă în puscĭ şi tunurĭ. Ţara trebue apĕrată din lăuntru şi din a fară, ca fie care să se pótă bucura în linişte de ale sale, proprietatea să fie păzită. Dar dacă vom merge tot înainte în forma acésta, sîntem sigurĭ, că dând statuluĭ tótă averea mobilă, noĭ vom rĕmâné cu sĕrăcia immobilă, carea apoĭ va trebui păzită să nu ne o iea cine va.

Vine rîndul şcolilor elementare de stat. Celea întemeiate trebue susţinute, ér altele din nou întemeiate. Nu tragem la îndoélă dreptul statuluĭ de a-şĭ întemeia şcolĭ, dar nu vedem lipsa atâtor şcolĭ elementare de stat, maĭ ales acolo unde sînt deja şcolĭ confesionale. Noi credem, că statul în tocmaĭ aşa îşĭ póte ajunge scopul prin şcolile confesionale, educaţiunea tinerimiĭ în iubirea de patrie, ca şi în ale sale. De unde, ar fi cu mult maĭ consult, ca în loc să speseze banĭ pentru nisce şcolĭ, de multe orĭ de nime cercetate, şi să pună beţe în rótele şcolilor confesionale, maĭ bine să ajutore pe acestea, căcĭ în fine şi confesiunile contribue cu fileriul lor pe altariul instrucţiuniĭ. Edifice şcolĭ de stat acolo unde şcolĭ nu sînt, căcĭ a zidi pe acolo unde sînt deja, nu invólvă în sine nicĭ o lipsă orĭ folos al statuluĭ, pentru care el să îngreuneze poporul cu dărĭ insuportabile.

O parte a dărilor, pe lângă greutatea lor insuportabilă, nu e nicĭ pentru lucrurile necesare orĭ cel puţin folositóre statuluĭ!

Dar în fine nicĭ contribuţia, întru adevĕr grea, nu e egal împărţită, după puterile contribuenţilor. Căcĭ s'ar păré, şi aşa şi este, că ceĭ ce câştigă maĭ puţin, în proporţie daŭ maĭ mult, ér ceĭ ce pe la bursă câştigă cu milióne, din tot câştigul lor nu daŭ nimic. S'a făcut în maĭ multe rîndurĭ observarea acésta şi şi-a avut resultatul. Ministrul finanţelor încă în primăvara trecută a făcut un proect de lege, după care şi aceştĭ cu puţină ostenélă mult câştigătorĭ aŭ fost aduşĭ la o sórte egală cu ceĭ alalţĭ muritorĭ. Ba era vorbă, ca proiectul să fie pertractat de o dată cu desbaterea budgetuluĭ pe 1900. Dar vorba a rĕmas vorbă, legătura nu a fost aşa de strînsă, ca unul să nu pótă fi pertractat fără cel alalt. Comisiunea finanţiară budgetul l-a primit, ér proectul de lege pentru darea pe bursă a fost remis ad kalendas graecas, când timpurile vor fi maĭ prielnice, căcĭ dacă legea ar întra acum în vigóre, venit mare pentru stat nu ar fi, după ce viaţa de la bursă s'a lâncedit. A fost maĭ bine decĭ, ca privilegiaţiĭ de până acum, bucurându-se şi maĭ de parte de privilegiile avute, cele câte va sute de miĭ, ce ar fi trebuit să le plătéscă eĭ, să le plătéscă ceĭ ce aŭ plătit şi până acum, căcĭ sînt dedaţĭ să plătéscă şi să îngenunche sub plătire. Întru adevĕr bună motivare!

Dările nóstre, a fară de aceea, că sînt lipsite de timbrul posibilităţiĭ de plătire şi o parte din ele de cel al necesităţiĭ, nicĭ nu sînt împărţite, după putinţa contribuenţilor, în proporţie egală.

Din mersul, ce l'aŭ luat la noĭ lucrurile, graţie sistemelor moderne de guvernare, cu îngrijire privim la viitoriul patrie nóstre.

Noul guvern austriac şi naţionalităţile. — Constituindu-se noul guvern austriac, i-s'a recomandat în deosebĭ din partea Maiestăţiĭ Sale cea maĭ ardentă cestiune: împăcarea certelor dintre naţionalităţĭ. „Wiener Abendpost“ din 20 a l. c. scrie:

„Noul guvern, chemat din încrederea M. Sale, are ca misiune principală să resólve în comună înţelegere cestia naţionalităţilor, ér misiunea culturală o vede în strîngerea la un loc a tuturor forţelor de muncă pentru înflorirea statuluĭ. Luptele naţionaliste, carĭ deja în sine sînt regretabile, în urma perpetuăriĭ lor, aŭ umplut sufletele cu patimă politică şi aŭ legat tóte puterile poporuluĭ, chemate a realisa muncă binefăcĕtóre pe o mulţime de terene reale, — ér viaţa socială aŭ viţiat-o şi aŭ făcut să fie desconsiderate chiar şi interese, carĭ sînt comune tuturor némurilor din monarchie. Recunóscerea acestor marĭ pagube a făcut să se pătrundă tóte cercurile seriόse de convingerea, că inomis e necesar să se pună capĕt luptelor dintre naţionalităţĭ orĭ cel puţin să se modereze simţitor şi să se prevină ast fel o sguduire a aşezămintelor publice.“

Spre aplanarea acestor gravamine naţionale, guvernul va convoca în Viena o conferinţă a bărbaţilor de încredere, în care guvernul va lua rolul de mijlocitor.

Când va înţelege guvernul din Budapesta, că nu numaĭ în Austria, ci în orĭ ce ţară oprimarea naţionalităţilor produce o sguduire a aşezămintelor publice?

şi o bufnesce rîsul. Nu, nu am avut cutezanţa să fac „reschir“-ul acesta, măcar că, nu neg, o dată, de mult, era aprópe să.... Eram actor începĕtor atuncĭ; o actriţă naivă îmĭ arunca privirĭ dulcĭ. Mi s'a aprins inima, m'am apropiat de ea, riscând câte va complimente. Cât va timp m'a ascultat liniştită, apoĭ a început a rîde cu hohot.

— Vaĭ, mare artist maĭ eştĭ. Ierĭ, când te-aĭ ascuns în sacul cel de făină, chiar aşa vorbiaĭ.

Nu am maĭ vorbit cu ea nicĭ un cuvînt. În scurtă vreme s'a şi măritat după un alt actor, care a părăsit-o. Eŭ, aşa cred, nu aşĭ fi părăsit-o.

Când îl întrebam, cum se află, în butul durerilor, ce-l mistuiaŭ, rĕspundea în glumă:

— Copiĭ! am ajuns la actul al cincilea, în care nu se maĭ schimbă nimic. Cortina va cădé în curînd şi publicul va merge acasă, să cineze. În sfârşit, nicĭ piesa cea maĭ bună nu póte dura în vecĭ, căcĭ publicul şi-ar pierde paciinţa. Şi atâta-ĭ tot!

Dar avea şi el „Călcâiul luĭ Achille“, când adecă vorbia despre rolele de amorisat. Când vorbia despre asta, era ca un proprietar scăpătat, care povestesce de bogăţia luĭ pierdută. Glasul luĭ era lăudăros.

— Zeŭ, am avut succese frumóse; credeam, ca o să-l pot preda şi pe Hamlet. M'am şi pregătit. Dar în „Kabale und Liebe“ am păţit ruşine. Grózuică ruşine... Nicĭ când nu-l voiŭ ierta pe Schiller, că a scris piesa acésta. Chiar şi Luisa mĕ rîdea de după culise. Şi directorul. Dumnezeŭ să-l ierte, mi-a zis:

— Prietine, îţĭ măresc léfa, dar să nu maĭ jocĭ nicĭ o dată rol de amorisat!

Se póte o critică maĭ nimicitóre? Îmĭ măresce léfa, numaĭ să nu mĕ maĭ vadă în rolele, după carĭ nebuniam. Şi cât de cu dragă inimă aşĭ fi jucat în cinste, flămênd! ...... Dar totul a fost numaĭ vis. M'aŭ deşteptat şi m'am făcut comic. Şi-mĭ pare rĕŭ numaĭ, că m'aŭ rîs. Dar cine e de vină, dacă are visurĭ nebune?

Cu altă ocasiune mi-a zis:

— Multă vreme simţiam în mână puterea, de a face lumea să rîdă, când voesc. Nu am abusat de puterea asta. Aşa cred, acesta a fost misterul succeselor mele. Dar tot mĕ muncea dorul să-ĭ fac o dată şi serioşĭ. În zădar, n'a fost cu putinţă! Nu poţĭ stórce lacrimĭ tragice cu mijlóce comice. Dar nu peste mult, póte, îmĭ va succede. Am o mulţime de prietinĭ; dacă vor audi ca am murit, póte...

Zimbia liniştit, şi când ceĭ din jurul luĭ cercaŭ să-l îmbărbăteze, rĕspundea serios:

— Bine, eŭ mĕ încred în sciinţa medicală, dar durere, sciinţa medicală nu se maĭ încrede în mine. Oh, am observat eŭ zimbetul acela silit pe buzele doctoruluĭ. Bĕtrânul comediant nu mĕ maĭ póte prosti, sciŭ eŭ face grimazurĭ maĭ succese, de cât el. Şi ierĭ cum se silia, să făţăréscă voe bună. Copiĭ! vĕ spun sincer, că nu se pricepe de loc. Faţa luĭ era zimbitóre, dar ochiĭ mĕ priviaŭ cu frică. Nu se scĭ preface, bĕtrânul. Eŭ să fiŭ în locul luĭ...

În ziua din urmă era fórte serios. S'a rugat de prietinĭ, să nu-ĭ facă la înmormîntare nicĭ o ceremonie superfluă. Oratoriĭ să nu lamenteze tragic, căcĭ nicĭ nu sciŭ, cât de aprópe staŭ lamentările aceste de ridicul. De ce să rîdă lumea şi lângă sicriul meŭ? Apoĭ — zise cu glas emoţionat — la pórta liniştiteĭ împĕrăţiĭ a Morţiĭ nu trebue să faceţĭ gesturĭ ridicole; acolo şi comicul e luat în serios. Şapca mea de comic v'o las vóuĕ, destul am purtat-o... maĭ rîdă lumea şi de alţiĭ. Lăsaţi-mĕ să mĕ odihnesc. Acum în zădar maĭ aplaudaţĭ — nu voĭ maĭ apăré de după culise...

Simin.

Fierbere între Românî. — Sub acest titlu „Kronstädter Zeitung“ reproducênd un articol apărut în „Deutsche Zeitung“ din Viena, comentéză fórte călduros mişcarea pornită în sinul Românilor în timpul din urmă.

În introducere făcênd alusiune la credinţa deşértă a celor cu „înfrăţirile“, scrie: Pe când în pressa magiară şi semimagiară se amăgesc cu ast fel de ilusiunĭ. din ceealaltă parte, unde se vorbesce sincer, fără reservă şi fără forţare convenţională, audim tonurĭ amenințătóre de mânie abia năbuşită. Aceste tonurĭ, ce e drept, nu rĕsună aşa de tare şi de pronunţat, ca pe vremea procesuluĭ Memorandulul, şi ne lasă maĭ mult a gâci disposiţia sufletéscă a poporuluĭ român. Cine cunósce înse cât de cât relaţiile şi înţelege disposiţia sufletéscă a acestuĭ popor, înţelege, că relaţiile poporuluĭ român faţă de cel magiar s'aŭ schimbat în spre maĭ rĕŭ, de la procesul Memorandului.

Visteria statuluĭ din 1888—1897. — În şedinţa din 22 a l. c. prim-ministrul Széll a raportat parlamentuluĭ despre visteria ţĕriĭ din 1888 până în 1897. Raportul presintă date fórte interesante. Ast fel, cheltuelile în 1888 eraŭ: 204.804.087 florenĭ; în 1897 se urcaseră la 260.695.016 florenĭ. Suma întratelor în 1888 a fost 225 915.561 fl., ér în 1897 s'a urcat la 318.824.934 fl. — Prisosul în 1888 era 21.111.484 fl., ér în 1897 a fost 58,129.918 fl.

Dările directe şi aruncurĭ în 1888 făceaŭ: 99 625.541 florenĭ, ér în 1897 — 108.625.379 florenĭ. Dările de consum şi de cârcĭmărit în 1888 eraŭ: 33,080.643 fl., ér în 1897 —: 76,451.853 fl. Darea de timbru în 1888 era: 9.880.805 fl., ér în 1897 —: 14.977.150 fl. Competinţe de drept şi taxe în 1888 aŭ fost: 17.264.224 florenĭ, ér în 1897 —: 23,865.014 fl. Venitele din monopolul tutunuluĭ în 1888 eraŭ: 24.861.252 fl., ér în 1897 —: 31 853.027 fl. Venitele loteriilor statuluĭ în 1888 aŭ fost: 1.253.091 fl., ér în 1897 —: 1,403.641 fl. Venitele monopoluluĭ după sare în 1888 eraŭ: 13,743.304 fl., ér în 1897 —: 14 624.255 fl. Venitele domeniilor statuluĭ în 1888 aŭ fost: 2,008.187 florenĭ, ér în 1897 —: 1,332.235 fl. Venitele posteĭ. şi telefonuluĭ telegrafuluĭ în 1888 eraŭ: 3.045.833 fl., ér în 1897 —: 4.648.516 fl. Venitele căilor ferate ale statuluĭ, stabilimentelor acestora şi ale fabriceĭ de hârtie etc. din Diósgyőr în 1888 aŭ fost: 19.636.948 fl., ér în 1897 —: 36 322.370 fl. Venitele pădurilor statuluĭ în 1888 eraŭ: 1,632.569 fl., ér în 1897 —: 3,185,968 fl.

Fraţĭ la fraţĭ. Cetim în foile de dincolo: Dl general Pelloux. primul ministru al Italieĭ, a adresat dluĭ G. Boerescu, preşedintele Senatuluĭ, următórea telegramă, ca rĕspuns la telegrama de mulţămire trimisă de Senatul român pentru frumósa primire făcută Românilor la Roma:

Escellenţeĭ Sale Domnuluĭ preşedinte al Senatuluĭ Românieĭ

Bucurescĭ.

Manifestaţiunile de înaltă cordialitate, al căror obiect a fost deputaţiunea română în momentul, când ea depunea o coróna comemorativă la piciórele colóneĭ luĭ Traian, nu aŭ fost, de cât espresiunea reînoită a simţĕmîntuluĭ frăţesc, care unesce cele dóuĕ ţĕrĭ ale nóstre.

Sînt fericit de a afla, că aceste mărturisirĭ aŭ găsit un ecoŭ simpatic în Senatul român şi mulţămesc Escellenţeĭ Vóstre, că a binevoit a mi-le împărtăşi.

Vĕ rog tot de o dată a primi asigurarea înalteĭ mele consideraţiunĭ şi cele maĭ călduróse urărĭ.

Pelloux.

În numele luĭ Dumnezeŭ. — Spuneam în numĕrul trecut, că presidentul Transvaaluluĭ, Krüger, a adresat o cerculară cătră generaliĭ burĭ, îndemnându-ĭ la luptă, în numele luĭ Dumnezeŭ şi a dreptăţiĭ schinjuite. Étă câte va pasage din acéstă circulară:

„Cu ajutorul luĭ Dumnezeŭ am ajuns cu causa nóstră acolo, că acum cu siguranţă putem spera, că cu puterĭ de lucrare cuvenite şi cu credinţa pusă în Dumnezeŭ cu bun sfârşit vom termina rĕsboiul ce ni s'a impus. Am studiat până în capĕt întrégă biblia, ca să găsesc vre un moment de scusă pentru Anglezĭ, dar n'am aflat într'însa nicĭ o singură proposiţie, care li-ar da dreptate în procedarea lor faţă de noĭ. Cetiţĭ psalmul 33. Acesta a fost punctul nostru de plecare: căcĭ adevĕrat este cuvîntul Domnuluĭ şi bune sînt tóte faptele luĭ, iubesce mila şi dreptatea, plin e pămîntul de bunătatea luĭ Dumnezeŭ. — Dumnezeŭ a zădărnicit gândul rĕŭ al popórĕlor (al Anglezilor) şi a împedecat pe păgânĭ în planurile lor. Nu prin oştire mare învinge domnitorul, nu prin putere mare scapă cel vitéz. Étă ochiul luĭ Dumnezeŭ e ţintit spre ceĭ ce se tem de El, carĭ aştéptă îndurarea Luĭ. Sufletul nostru aştéptă pe Dumnezeŭ. Eĭ e ajutorul şi sprijinul nostru, căcĭ în el se veselesce inima nóstră, şi încredere avem în numele cel sfînt al Luĭ. Aibĭ de noĭ, Dómne, îndurare pe cum nădĕjduim întru Tine.

„Dimpotrivă se vorbesce despre duşman (Anglezĭ) în psalmul 83, care sună: Fă-ĭ pe eĭ, Dómne, pe conducĕtoriĭ lor, ca pe Oreb şi Zeeb, ca pe Zebah şi Salmun, cârmuitoriĭ lor, carĭ ziceaŭ: să luăm pentru noĭ locaşurile luĭ Dumnezeŭ. Fă-ĭ pe eĭ, Dómne, ca róta şi pe cum e pleava în faţa vîntuluĭ, pe cum focul cuprinde pădurea şi pe cum flacăra mistue munţiĭ. În acest chip gonesce-ĭ pe eĭ, cu vînt şi cu furtună îĭ împrăştie. Acopere-ĭ pe eĭ cu urgie, ca să caute numele Tĕŭ, Dómne. Ruşinaţĭ şi învrăjbiţĭ să fie eĭ pentru vecie; să înroşéscă şi să piéră şi să scie, că Tu, numele Tĕŭ, Dómne, singur este preaînalt peste tot pămîntul.

Krüger apoĭ continuă: „Duşmanul vrea să ne pustiéscă ţara. Opera nimicitóre a Anglieĭ este întocmaĭ ca atacul diavoluluĭ împotriva bisericiĭ luĭ Christos. — Cerculara se încheie: Avem să continuăm lupta în numele luĭ Dumnezeŭ!“

Revistă bisericéscă.

Roma. În lumea catolică s'a început seria peregrinagelor maĭ marĭ. În 18 a c. aŭ fost primiţĭ din partea s. Părinte peregriniĭ din jurul Genoveĭ, maĭ bine de 1200 la numĕr, conduşĭ de archiepiscopul de Genova.

În Franţa comitetul permanent al peregrinilor a decis, că primul peregrinagiŭ îĭ vor face prin luna luĭ Maiŭ.

E interesantă notiţă, ce o cetim în ziarele italiene, referitor la numĕrul şi împărţirea cardinalilor. După ziarele acestea numĕrul membrilor s. colegiŭ la începutul anuluĭ era 61. Dintre aceştia 35 sînt italianĭ, 7 francezĭ, 5 spaniolĭ, 3 austriacĭ, 2 magiarĭ, 2 nemţĭ, apoĭ câte un cardinal polon, portughez, australian, american, belgian, anglez şi irlandez. Dintr'înşiĭ 6 sînt cardinalĭ-episcopĭ, 49 cardinalĭ-preoţĭ şi 6 cardinalĭ-diaconĭ. Curia romană o formézä 22 eminentissimĭ purpuraţĭ, carĭ cu escepţiunea alor patru străinĭ, toţĭ după naţionalitate sînt italianĭ. Decanul s. colegiŭ e cardinalul Oreglia de Santo Stefano. El ar guverna şi biserica în timp de vacanţă, până la alegerea noului pontifice. Cel maĭ tinĕr cardinal e Vives y Tuto din ordul capucinilor, născut la 1854.

Ordurile călugărescĭ şi religióse încă îşĭ aŭ fiiĭ lor între ceĭ maĭ înalţĭ demnitarĭ aĭ bisericiĭ, în numĕr de 10.

Revistă politică.

Austria. În 18 a c. Monarchul a primit abzicerea ministeriuluĭ de tranşiţie, Wittek, aprobând tot atuncĭ nóua listă ministerială compusă de fostul ministru de interne Körber. După lista acésta, portofoliul presidenţeĭ şi al internelor îl ţine Körber, al Landwehrului Welserheimb, Wittek al căilor ferate, Böhm-Bawerk al finanţelor. Spens-Bodens e încredinţat cu resortul justiţieĭ, Hartel cu al cultelor şi instrucţieĭ publice, Call cu al comerciuluĭ şi Giovannelli cu al agricultureĭ. Pe lângă aceştia maĭ figuréză Rezek şi Pientak ca ministriĭ fără portofoliŭ, pe sama Cehilor şi a Nemţilor. De la planul de a pune şi un ministru fără resort al Nemţilor, Körber a abstat. În dată după constituirea sa, noul cabinet şi-a spus programul de lucru. Înainte de tóte ministeriul Körber ţine de cea maĭ de frunte datorinţă a sa, împăcarea naţionalităţilor, ér misiunea culturală şi-o constitue în unificarea tuturor forţelor, spre înflorirea statuluĭ.

Pentru ca să-şĭ ajungă scopul acesta îndoit, guvernul în timpul cel maĭ scurt va conchema la o conferinţă intimă pe representanţiĭ tuturor partidelor din Reichsrath, ca ast fel formulând împreună cu aceştia un proect, să-l pótă supune parlamentuluĭ spre desbatere.

În legătură cu programul cabinetuluĭ Körber, partidele germâne din stânga aŭ ţinut şi ele o conferinţă, în carea şi-aŭ esprimat îndestulirea cu intenţiunile nouluĭ cabinet în ceea ce privesce modalitatea împăcăriĭ, dând înse tot o dată espresiune aceleĭ dorinţe a lor, ca guvernul să concheme necondiţionat parlamentul imperial, în luna venitóre. Disensiune a format în conferinţa acésta partidul popo al germân care în noul guvern nu are încredere, fiind într'însul şi uniĭ membriĭ, carĭ aŭ

guvernat cu §-ul 14. În fine totuşi s'aŭ supus şi eĭ păreriĭ maiorităţiĭ, pretindĕnd împreună cu progresiştiĭ germânĭ numaĭ atâta, ca Cehiĭ să înceteze cu pretensiunea dreptuluĭ lor de stat, în decursul pertractărilor.

Conferinţa tuturor partidelor contemplată de Körber, guvernul va convoca-o până la jumĕtatea luĭ Februariŭ, ér după aceea va conchema parlamentul, independent de la resultatul conferinţeĭ.

România. La dorinţa ministrul president Cantacuzino de a fi dispensat de la resortul internelor şi de a rĕmâné numaĭ cu oficiul de ministru preşedinte, regele Carol a făcut următórea schimbare în ministeriul român: generalul Manu, fost până acum ministru de finanţe, a trecut la resortul internelor, Ionescu ministrul instrucţiuniĭ publice, a trecut la resortul finanţelor, Istrati lăsând lucrările publice a primit instrucţia, ér în locul dînsuluĭ ca ministru al lucrărilor publice a fost denumit Ionel Grădişteau. Ceĭ alalţĭ ministriĭ aŭ rĕmas neschimbaţĭ.

Pe cum maĭ înainte, aşa şi cu ocasiunea acésta, s'a făcut încercarea de a se ajunge la înţelegere cu junimiştiĭ. Încercarea înse a rĕmas fără resultat, căcĭ junimiştiĭ nu vreŭ să între în ministeriŭ pe lângă condiţiunile ce li-le pun conservatoriĭ.

Transvaal. În fine a succes generaluluĭ Buller trecerea peste rîul Tugela. Acesta este întreg câştigul sforţărilor din zilele ultime, dacă putem să-l numim câştig. Motivul îndoieliĭ e tactica Burilor. Eĭ de multe orĭ nu opun nicĭ o resistinţă, nu daŭ nicĭ un semn de viĕţă, ci în momente bine venite surprind armata angleză, causându-ĭ perderĭ însemnate. Asta póte să le fie intenţiunea şi acum.

După trecerea peste rîul Tugela, ce nu fără marĭ încunjurĭ s'a întîmplat, Anglezii aŭ început atăcarea posiţiunilor bure. Aceştia în loc să se opună lăsară avantposturile neînsemnate în mâna inimiculuĭ şi se retraseră pe piscurile maĭ înalte. De aci apoĭ la ocasiunea binevenită şĭ-aŭ îndreptat tunurile în contra artilerieĭ angleze causând mare stricăciune în artileria inimică. Pentru aceea nicĭ Buller nu putu încunoşcinţa alt cum guvernul din Londra, de cât că „cred, că înaintăm."

Depărtarea luĭ Buller de la Ladysmith e maĭ aşa de mare ca şi până acum, 20 milurĭ anglezescĭ, ér munţiĭ toţĭ sînt în mânile Burilor.

Până când Anglezii nu vor ocupa întăriturile acestea naturale, şi Buriĭ nu vor fi alungaţĭ din jurul Ladysmithuluĭ, spune o telegramă de pe câmpul de luptă, despre despresurarea oraşuluĭ nu póte fi vorbă. Numaĭ cât tocmaĭ aicĭ e greutatea, în ocuparea munţilor stăpâniţĭ de Burĭ.

China. La şcóla militară, ce se va deschide în Peking, instrucţiunea, la cererea guvernuluĭ chinez, o ieaŭ asupra lor ofiţeriĭ japonezĭ. Motivul de o parte e, că instrucţiunea acestora este cu mult maĭ ieftină de cât a Europenilor, ér de altă parte ura, ce o aŭ Chineziĭ pentru tot ce e străin, european. Ura acésta aŭ produs-o într'înşiĭ Europeniĭ prin interesele lor private, pentru aceea regina-mamă nicĭ nu vre să maĭ scie de eĭ, cu deosebire de când ĭ-a succes refusul dat pretensiunilor italiane. De altmintrea, zice consulul japonez din Peking, Chineziĭ s'aŭ convins, că veciniĭ lor Japonezĭ nu aŭ nicĭ o intenţiune rea în contra integrităţiĭ imperiuluĭ sóreluĭ, şi aŭ vĕdut progresele marĭ ale acestora, pe tóte terenele. De aci se nasce, zice numitul consul, simpatia Chinezilor, ce se manifestă şi în concrederea amintiteĭ şcolĭ ofiţerimeĭ japoneze.

Corespondinţe.

De lângă Someş în 16/1 1900.

Onoratuluĭ „confrate" din Nrul 51 al „Uniriĭ" — după ce alţĭ confraţĭ nu zic nimica — îĭ rĕspund următórele:

1. Preoţiĭ tractuluĭ Ardusat — pe cum sum informat — ţin cu scumpĕtate la decisele sale, nicĭ unul nu a recurs la ministru pentru întregire de congruă, de şi sînt maĭ multe parochiĭ, carĭ sînt îndreptăţite la ea. Acésta o fac din simplul motiv al condiţiunilor umilitóre, cu carĭ e împreunată congruarea statuluĭ.

2. În causa sdrobitoriuluĭ circular, Alesiŭ Pop a cerut în contra sa cercetare disciplinară şi causa e deja sub judecata forurilor bisericescĭ competente.

3. Ce se întîmplă cu ceĭ alalţĭ confraţĭ diecesanĭ, apare din aci alăturatul formular tipărit pe papir de velin de care se folosesce comitele suprem al Sătmaruluĭ, când notifică preoţilor asemnarea ajutoriuluĭ de stat. — Acest formular l-am vĕdut la un confrate din alt district.

Szatmár megye főispánja.

Főtisztelendő . . . . görög szertartású katholikus lelkész úrnak . . . .

Van szerencsém értesiteni, hogy vallás és közoktatásügyi magyar királyi Miniszter úr ő nagyméltósága múlt évi . . . . szám alatt kelt leirata szerint **előterjesztésem folytán** nagyméltóságu . . . . püspök úr kezeihez Főtisztelendőséged javára . . . . koronát volt kegyes utalványozni. A midőn ezt örömmel közlöm, azon reményemnek adok kifejezést, hogy Főtisztelendőséged a lelkészek anyagi sorsának javitását mindig szem előtt tartó magyar állam iranti kötelességeit állandó hűséggel fogja teljesiteni. — Fogadja tiszteletem nyivánitását. Kelt . . . .

. . . . . főispán.

Acésta se întîmplă în diecesa fericită, unde „este cine să veghieze asupra onóreĭ sanctuariuluĭ!"

Óre nicĭ acum n'a sosit timpul sinoduluĭ diecesan?

Cel alalt confrate.

De la „Reuniunea română de agricultură — din comitatul Sibiuluĭ".

Programul de lucru pro 1900.

În scopul cunósceriĭ referinţelor economice ale agricultorilor, în 1900 se vor ţiné întruniri agricole în comunele Ilimbav, Brad, Vale, Deal, Turnişor şi Cichindeal.

În cadrul acestora se numĕră şi prelegerile poporale, ce se vor ţiné în comuna Sĕlişte la 23 Ian., 4, 11, 18, 25 Faur, 4, 11 şi 18 Martie şi a nume în cele 4 dintâiŭ va prelege presidentul Reuniuniĭ dl C. Comşa, despre prăsirea pomilor, despre cultura pomilor, despre culesul şi păstrarea pómelor şi despre întrebuinţarea pómelor; în a 5-a şi a 6-a va prelege dl R. Simu din stupărit, ér în cele treĭ din urmă membrul pe viĕţă dl Ioan de Preda advocat, va vorbi asupra cultureĭ sparangeluluĭ şi a ciupercilor, despre testamente şi donaţiunĭ în cas de mórte şi în fine asupra contractelor de moştenire şi de susţinere. Aceste prelegerĭ se vor ţiné în Duminecile amintite şi în órele de la 4—6 d. a.

Esposiţia de vite cornute împreunată cu distribuire de premiĭ în banĭ se va ţiné în Mercurea.

Cursul de altoit pomĭ se va ţiné în Sebeşel.

Cu câte un altoiŭ (mĕr pătul) va fi dăruit fie care membru al Reuniuniĭ cu locuinţa în Sebeşul-de-sus.

În decursul primăveriĭ se vor distribui între membriĭ în mod gratuit seminţe de trifoiŭ, luţĕrnă, napĭ de nutreţ, orz de Hanna, săcară de primăvară, cânepă italiană, etc. În acelaşi timp comitetul mijlocesce pentru orĭ cine i-se va adresa procurarea de seminţe bune şi maĭ ieftine.

În scopul rĕspândiriĭ culturiĭ galiţelor, membriĭ vor primi în mod gratuit óuĕ, găinĭ etc. de soiul Plaimonth-Rocks.

Maşina de sămĕnat şi alte unelte economice se vor pune spre folosire la disposiţia membrilor.

Între membriĭ din Fofeldea se va sorta o viţă de rassa „Pinzgau" şi eventual un berbece şi 2 oĭ de rassa Frislandeză.

În scopul întemeieriĭ unuĭ museŭ al industrieĭ de casă se va reînoi apelul lansat anul trecut.

La cas de an roditor, în tómna a. c. se va pune în lucrare cuptorul de uscat póme sistem „Cazenille".

Direcţiunile „Tovărĕşiilor agricole" şi ale „Însoţirilor de credit sătescĭ sistem Raiffeisen" se vor recerca a face comitetuluĭ Reuniuniĭ raport amĕnunţit despre activitatea lor în 1899, în acelaşi timp comitetul va insista pentru înfiinţarea de asemenea aşezăminte folositóre şi potrivite trebuinţelor agricultorilor.

Membriĭ împărtăşiţĭ aniĭ trecuţĭ cu sâminţe de tot soiul, cu pădureţĭ óuĕ etc. se vor recerca a face raport despre resultatele obţinute.

Membriĭ Reuniuniĭ vor primi la cerere pădureţĭ, merĭ, perĭ, gutuĭ, cireşĭ etc.

Institutul de credit şi economiĭ „Albina" va fi rugat să voteze un ajutor bănesc pentru Reuniune.

Adunarea generală pro 1899 se va ţiné în comuna Sadu.

Reuniunea abonéză pro 1900 următórele foi: „Revista economică“. „Bunul Econom“. „Landwirthschaftliche Blätter“ şi „Erdélyi gazda“.

Secretarul.

Apel

cătră Onoratul cler archidiecesan şi poporul credincios.

„Rěsplătitoriul virtuţiĭ numaĭ Dumnezeŭ va fi, carele însuşĭ e autorul virtuţiĭ.“
S. Augustin.

Dacă faptele marĭ îndeplinite pentru luminarea şi înaintarea unuĭ popor aservit, ridicat-aŭ monumente maĭ tarĭ de cât metalul bărbaţilor, carĭ le aŭ sĕvĕrşit. şi imprimat-aŭ în sufletul uneĭ naţiunĭ „pomenire din nĕm în nĕm“:

Cuvine-se cu tot dreptul, ca şi noĭ clerul şi poporul gr. cat. din archidiecesa gr. cat. de Alba Iulia să ne aducem a minte de bunul nostru archipăstoriŭ, actualul nostru Părinte Mitropolit. Escellenţa Sa Dr. Victor Mihályi de Apşa, pe carele biserica şi naţiunea cu dor şi iubire l-aŭ aşteptat la întronisare. carea a şi fost întrarea triumfală a luĭ Traian în Roma după cucerirea Dacieĭ. Dar nu este bucurie fără întristare, nicĭ veselie fără durere!

Bunul nostru Mitropolit nu venise la odihnă; nu la gustarea, şi aşa puţineĭ, îndestulirĭ impreunate cu Scaunul Mitropolitan. ci la luptă continuă, la zóle, la ostenele şi ispitirĭ continue. De atuncĭ marea viforósă cu furibundele eĭ valurĭ s'a nisuit să înghită corabia bisericiĭ nóstre gr. cat., şi bunul Mitropolit ca un Soldat şi Păstoriŭ neadormit, mergĕnd pe cărările piilor antecesorĭ, ca un al II-lea Inocenţiŭ. de câte orĭ a vĕdut valurile furibunde isbindu-se de corabia s. nóstre bisericĭ, *resolut ca un Scevola,* le spuseră franc: *Poftesc ce este al meŭ cu dreptul, la al altuia nu mĕ ating!! şi de cât să vĕd biserica mea contopită, răpindu-i-se autonomia avută, maĭ bine las Tronul cu strălucirea luĭ, şi mĕ retrag în post şi rogăciune la viéţa privată, plângĕnd ca Eremia „sórtea naţiuniĭ şi a bisericiĭ mele.“*

Rana şi durerea inimiĭ Sale. nu o a sufocat. ci ca un al II-lea Athanasie. în 26, 27, 28 Novembre 1899. coadună lângă sine Uceniciĭ sĕĭ *„le spuse cu graiŭ viŭ luptele şi tentaţiunile, ce se ridică şi ceru sfatul şi sprijinul lor în óra de ispită!* Îĭ dădurăm tot sprijinul posibil. rugându-L a ne fi stegariul cel curajios în lupta, în carea şi noi. îl vom urma. *Vincere et pati fortia Romanorum est.“*

Ven. Cler şi popor! Printre ceriul cel nebulos, se ivesce aorea şi câte o zi de bucurie pentru bunul nostru Archiepiscop şi Mitropolit şi pentru noĭ. turma cuvîntătóre!!

În anul curent 1900 în 14 Februariŭ se împlinesc 25 anĭ de când Escellenţa Sa în catedrala mitropolitană din Blaş fu uns de Episcop şi primi mitra şi toiagul de Episcop al Dieceseĭ de Lugoş. pe carea o păstori cu mare înţelepciune şi îngrijire până în 1894 26 Maiŭ. când încrederea clerului provinţeĭ mitropolitane şi voea maĭ marilor l'aŭ chemat să ocupe gloriosul Scaun mitropolitan.

Se împlinesc 25 anĭ de la înălţarea Sa la rangul de Episcop gr. cat., *se cuvine, şi avem datorinţa* să serbăm şi noĭ în tóte comunele acéstă zi iubilară cu S. Liturgie pentru sănătatea, tăria şi îndelunga viéţă a Escellenţeĭ Sale. împreunată cu Doxologia cea mare. Pe lângă acestea: *Veniţi ca împreună cu clerul şi poporul, să ne exprimăm omagiul şi devotamĕntul nostru în adrese de felicitare, încurajându-l şi stându-ĭ* ca reserva la spate în aceste timpurĭ critice, *urându-ĭ de la bunul Dumnezeŭ mulţi anĭ!* ca să ajungă şi pe scaunul mitropolitan cincĭ lustri şi să vadă s. biserică deplin autonomă şi independentă!!

Dergea la 21 Ian. 1990.

Ioan Haţĕgan
protopop.

Colecta cruceriuluĭ.

Pe anul 1899 aŭ întrat de la parochia *Bucium şésa,* Tr. Roşia. . . . . . Cor. 14 —

Parochia acésta e singura care de la iniţiarea aceste colecte. a trimis regulat în fie care an suma de maĭ sus. Durere, că puţine parochiĭ o imitéză! —

Fond de salarisare.

La suma întrată la fondul de salarisare al preoţilor a maĭ incurs de la

O. D. *Niculae Pĕtru,* paroch în Giurghiŭ . . . . 2 cor:

Suma totală până acum face 75 cor. 16 fil.

Noutăţi.

Întru mărirea luĭ Dumnezeŭ. *Maxim Roman* jude comunal în Oroiul de Câmpie a donat pe sama s. bisericĭ de acolo un Liturgier legat în piele în preţ de 6 cor. 40 fil. Dumnezeŭ primindu-ĭ fapta creştinéscă, să i-o rĕsplătéscă însuşit. — În numele comitetuluĭ parochial gr. cat. din Ludoşul-mare ne ţinem de datorinţă a aduce şi pe acéstă cale mulţămita şi recunoscinţa nóstră profundă: Stimateĭ Dómne: *Aurelia Solomon* directóra internatuluĭ de fetiţe din Blaş. carea de noŭ şi-a adus a minte de misera nóstră biserică dăruindu-ne o cruce de argint-china în preţ de 10 fl. (20 coróne). şi comitetuluĭ bisericesc gr. cat., din Dostad, care a dăruit din pădurea bisericiĭ sale patru lemne gróse pentru şcóla nóstră gr. cat. Ludoşul-mare la 24 Ianuariŭ 1900. *Alesiŭ Staicu* preot gr. cat., *George Tănase* curator prim.

Pentru insultarea cuminecăturiĭ. Tribunalul din Arad a osândit la treĭ lunĭ temniţă şi 25 fl. pedépsă în banĭ pe calfa Jenei Ödön. pentru că încă în Iulie 1895 aţinĕnd calea unuĭ preot, ce venia de la cuminecarea unuĭ muribund. l-a insultat şi pe el şi a înjurat şi asupra sfinteĭ cuminecăturĭ. Legea prevede pentru asemenea crime temniţă până la doĭ anĭ.

Asociare Raiffeisen. La exemplul altor comune, s'a înfiinţat şi în *Cut* o asociare după felul „Raiffeisen“. S'aŭ făcut tovarăşĭ acesteĭ asociérĭ fórte mulţĭ sătenĭ. Laudă inteligenţeĭ române din acéstă comună, care după maĭ multe încercărĭ încă cu anĭ înainte de a forma tovărĕşiĭ de vin, de bucate saŭ de alt fel, în urma uneĭ procedurĭ maĭ energice şi cu maĭ multă tactică totuşĭ a isbutit a-l couvinge pe popor despre însĕmnătatea acestor tovărĕşiĭ şi a pune temelie uneĭ asociérĭ agricole după felul „Raiffeisen“. Ne-am bucura mult, când esemplul acesta l'ar urma satele românescĭ dearîndul.

Noŭ inspector şcolar. Inspectorul de şcóle Dr. Mihail Szabó este transferat în comitatul Torontal, numit fiind în locul sĕŭ în comitatul Alba-inferióră Francisc Halmágyi, fost funcţionar în ministeriul de culte.

Societăţile de temperanţă. Pe când în Franţa iea tot maĭ mare întindere lupta contra alcoholismuluĭ înfiinţându-se mereŭ societăţĭ de temperanţă. atât de folositóre poporaţiuniĭ. pe atuncĭ la noĭ lucrurile staŭ chiar întors După cum aflăm, în Săbad, unde e pe cale de a se forma o ast fel de societate, i-se pun preotuluĭ o mulţime de pedecĭ, chiar de aceia, carĭ ar trebui să grijéscă de moralitatea poporuluĭ.

Distincţiunĭ. Ca echo la manifestaţia făcută la Forul roman, aflăm, că ministr. Bacceli a primit de la regele Italieĭ cea maĭ înaltă distincţiune, ér dna Smara a fost decorată cu medalia Bene Merenti cl. II.

Linia ferată Zlatna-Roşia. În ministeriul de comerciŭ s'e plănuesce construirea, respective prelungirea linieĭ ferate vicinale Alba-Iulia-Şard-Zlatna, până la Roşia-montană.

Sigilul luĭ Iancu. O preţiósă relicuie a primit zilele acestea biroul Asociaţiuniĭ pentru a se păstra în viitorul museŭ: sigilul luĭ Avram Iancu. Sigilul a fost găsit în grădina ţĕranuluĭ Jurca Rusan al Toculuĭ din comuna Blaşenĭ, lângă Brad. În acéstă grădină se oprise o dată Iancu pentru a scrie o epistolă. A scris la o masă în grădină şi acolo s'a perdut sigilul, probabil în érbă. căcĭ orĭ cât l'a căutat, nu l'a aflat. Cu câţĭ va anĭ înainte înse, arând în grădină a fost aflat sigilul. ér acum proprietarul l'a dăruit Asociaţiuniĭ.

Denumire. Dl Romul Pop fost vicenotar la tabla regéscă din Cluş, e numit subjude la judecătoria cercuală din Hida. — Şi la maĭ mare!

Ministrul Wlassics sufere de stomach, va trebui să plece în concediu pe câte va sĕptĕmânĭ la Meran. Reîntors de acolo după tótă probabilitatea va ieşi din minister. Cam aşa sînt bólele miniştrilor.

Căsătoria ArchiduceseĭStefania cu groful Lónyai Elemér, pe cum vestesce „Neues Wiener Tageblatt“, se va întîmpla totuşĭ, în butul tuturor desminţirilor. Numita fóe susţine a sci, că în sĕptĕmâna viitóre Archiducesa se va cununa cu groful în Londra.

Ilustratele Iancu. Cum tótă naţia e ocupată acum de afacerea Iancu, „Tipografia“ din Sibiŭ a publicat dóuĕ „ilustrate“, una înfăţişéză cimiteriul din Ţebea şi alta Goronul luĭ Horea.

Esundărĭ. Îngrămădindu-se sloiurile de ghiaţă în cursul Mureşuluĭ, acesta a ieşit din alvia sa şi s'a revĕrsat peste hotarul comuneĭ Curtifaia, acoperindu-ĭ cu ghiaţă.

Apel. Din incidentul iubileuluĭ de 50 anĭ de la înfiinţarea gimnasiuluĭ din Braşov, toţĭ ceĭ ce aŭ absolvat acolo sînt rugaţĭ să comunice Direcţiuniĭ gimnasiale pe o cartă postală posiţia socială şi locuinţa lor.

Studenţiĭ germânĭ la Bucurescĭ. Cetim în ziarele de din colo, că în scurtă vreme vor sosi la Bucurescĭ peste 1000 studenţĭ din Germania spre a face visită tinerimeĭ universitare române. Pentru primirea acesteĭ visite s'a constituit un comitet în fruntea căruia s'a pus prof. Tocilescu.

Mica principesă a Românieĭ a fost botezată Vinerĭ la 19 Ianuar n. în castelul de la Friedenstein, primind în botez numele de Maria, ca şi mamă sa.

Corrigendum. Cu părere de rĕŭ am aflat că în o parte a tiragiuluĭ „Anuaruluĭ Băncilor Române“ s'a strecurat o greşélă de tipar, în cât în partea I., pag. 37, al. 1. după scalele de timbru se indică timbru de 1 cor. pentru declaraţiunile de estabulare până la suma de Cor. 400 — *în loc de 200 Cor.* Grăbindu-ne a Vĕ avisa despre acésta, Vĕ rugăm să binevoiţĭ a îndrepta tóte exemplarele Anuaruluĭ procurate de DVóstră, şi a înlocui cifra de 400 *cu 200 Cor.,* ca nu cum va în urma acesteĭ erorĭ de tipar să se timbreze vre un document cu timbru insuficient şi prin acésta liberatorul documentuluĭ să fie expus la amendă. *Editura Anuaruluĭ Băncilor Române.*

Balul pompierilor. Reuniunea pompierilor voluntarĭ din loc. Sâmbătă în 3 Februariŭ n. va aranja balul sĕŭ anual în sala cea mare de la „Hotel Univers“. Venitul este destinat pentru fondul reuniuniĭ.

† Necrolog. *Demetriŭ Făgărăşan,* preot gr. cat. în Dealu mare. după un morb greŭ, provĕdut cu ss. sacramente ale muribunḑilor şi-a dat nobilul şi blândul sĕŭ suflet în mânile Creatoruluĭ la 15 Ianuariŭ st. n. a. c. în al 35-lea an al etăţiĭ al 3-lea al preoţiĭ şi al 5-lea al fericiteĭ sale căsătoriĭ.

Ioana Gligor născută *Daraoant* preotésă vĕduvă în Câmpenĭ a repausat la 20 Ianuariŭ st. n. 1900 în al 75-lea an al vieţiĭ.

În vecĭ amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Păstoriul sufletesc în praxă

sau

Inviațiunĭ pentru preoțĭ față de credincioșiĭ bolnavĭ, din punct de vedere moral, pastoral, medicinal și hygienic.

[Tema de disertațiune statorită în conferința trecută, și cetită în conferința preoțescă din Vicariatul Rodneĭ, ținută în parochia Feldru la 12 Novembre st n 1899, de **P. Grapini.**]

I. Datorință și inviațiunĭ generale.

Păstoriul cel bun, sufletul și-l pune pentru oile sale.
Ș. ev. Ioan c. X.

În întrégă viéța pămîntéscă, ca devisă cardinală pentru de a ne apropia de Dumnezeŭ și de a atrage și pe deaprópele. este observarea și împlinirea următoriuluĭ precept: „Să iubescĭ pe Dl Dumnezeul tĕŭ din tótă inima ta, din tot sufletul tĕŭ și din tóte puterile tale. ér pe deaprópele tĕŭ ca pe tine însu-țĭ, în aceste cuvinte stă tótă legea, și se baséză profețiile. Mateĭ c. XXII. Și dacă acest precept. ca o legătură religiósă l-a pus și la poftit Dumnezeŭ, ca să fie sfînt respectat între El și creaturile raționale, spre a susține armonia între cele ceresci și cele pămîntesci, și pentru revindecarea ecuilibruluĭ conturbat prin păcat. nu a întârdiat a trimite pe Fiul sĕŭ în lume spre a afla și mântui óia cea rătăcită și din muntele iubiriĭ și a grațieĭ dumnezeescĭ amăgită și răpită de diavolul; tot în așa ecuilibru a voit Dumnezeŭ să se conserve și în continuŭ să se cultive acéstă vîrtute: *iubirea,* nu numaĭ între El și om, ci și între ómenĭ reciproc, ca între fiiĭ aceluiașĭ părinte, că nici o dată nu ni-a zis, nici nu ni-a revelat: ochiŭ pentru ochiŭ, dinte pentru dinte. adecă ură și rĕsbunare. Pentru aceea se condamnă aspru tot omul și în specie preotul, a căruĭ iubire nu e *lucrătóriă* și *sinceră* în tóte jurstările de viéță și maĭ cu samă de viéță pastorală.

Ast fel ne vorbesce și s. apostol al ginților în epistola către Corintenĭ zicênd: *„De așĭ vorbi în limbĭ îngerescĭ și omenescĭ, și iubire nu am, făcutu-m'am aramă sunătóre și cimbal rĕsunător“.* Ba și sciința și arta și tóte averile pămîntescĭ împreună cu tóte facerile de bine, nu se socotesc demne de rĕsplată, dacă nu purced din iubire; chiar și darul profetic, fără iubire, e de puțin preț înaintea luĭ Dumnezeŭ, că tot acel s. apostol, în epistola citată zice: *„și de așĭ avé profeția, și de așĭ sci tóte tainele și tótă sciința, și de așĭ avé tótă credința, cât să mut și munțiĭ, ér iubire nu am, nimica sum; și de așĭ împărți tóte averile întru nutrirea săracilor și de așĭ da trupul meŭ să-l ardă, ér iubire nu am, nimica sum!“*

Profeția și martiriul fiind maĭ de puțin preț și nesocotite fără iubire, ba neavênd nici o valóre înaintea luĭ Dumnezeŭ, de sine urméză că *iubirea* trebue să strălucéscă ca o rază vĕdută în tóte actele și acțiunile umane. atât în referința nóstră către Dumnezeŭ, cât și în raportul nostru către semeniĭ noștriĭ, fiind că ea: *„îndelung rabdă, se îndură, nu pismuesce, nu se înalță, nu se trufesce, nu caută la ale sale, nu se mănia, nu cugetă rĕul, și nu se bucură de nedreptate...“*

Aŭ nu esercită instinctive și animalele, cu tóte că sînt neraționale, o anumită adhesiune de iubire? Apoĭ Dumnezeŭ a impusu-o omuluĭ și prin cuvinte esprese: să iubescĭ pe deaprópele tĕŭ, ca pe tine însuțĭ. (s. Mateiŭ c. XXII.)

E adevĕrat că nici una dintre vîrtuțĭ, nu póte avé influință și efect așa binefăcĕtoriŭ asupra ómenilor și a întregiĭ societățĭ omenescĭ, ca iubirea. dînsa pusă în praxă, aduce ceriul pe pămînt și lumină întru întunerec; prin ea se nobiliteză moravurile. se desrădăcineză defectele. se șterge ura și inimicițiile. se curmă fărădelegile. apropiindu-se ființele raționale tot maĭ strîns între sine și unindu-se cu voia Creatoruluĭ, fiind că iubirea e fructul Spirituluĭ sfînt.

Nu înse toțĭ ómeniĭ aŭ ocasiune, și se pare că nici nu le e impusă ca datorință specială după posiția socială și speciala vocațiune, de a puté și de a trebui esercita și aplica acéstă armă și medicină morală spre a face binele și a face pe om bun, ca cum póte și trebue să facă preotul ca păstoriŭ sufletesc. El singur e pus în o stare de vocațiune specială și sfîntă de a face binele și de a face *„bunĭ“*. Statuluĭ preoțesc îĭ este impus a cultiva acéstă virtute. De la preot trebue să se reverse iubirea preste tot și toțĭ, ca din un isvor nesecat de căldură, spre a puté avé efect darul luĭ profetic. sciința. arta. darul vorbireĭ limbilor, facerile de bine. elemosina și suferirea martiriuluĭ.

Nicĭ nu se póte cugeta. nicĭ presupune că un păstoriŭ sufletesc să-șĭ pótă îndeplini cu efect chiemarea sa fără iubire, pentru că fără dînsa nu e capace de nicĭ un sacrificiŭ, căcĭ la orĭ ce acțiune trebue să aĭ aplicare, apoĭ aplicarea nasce plăcere și acestea nu pot fi fără iubire. Între acțiune și scop numaĭ iubirea póte fi motorul conducĕtoriŭ, de óre ce adese fiind pedecĭ și pericle pe calea către scop. păstoriul sufletesc nu le va puté delătura. de nu va lucra din iubire, că iubirea îndelung rabdă nu caută la ale sale. și le sufere tóte!

Dacă s. martirĭ nu ar fi avut iubire. nicĭ o mărire. nicĭ o încurăjare etc. nu i-ar fi putut face să-șĭ uite de durerĭ, de legăturile lumescĭ, de sânge, de trebuințele zilnice, spre a nu se înfrica de cele maĭ marĭ torturĭ. ce aŭ putut numaĭ să le escugete tiraniĭ. Numaĭ iubirea i-a făcut să rĕmână sĕracĭ, să se despartă de părințĭ și rude, și să sufere; cum zice și s. Augustin: „ego pauper propter te, in cruce propter te . . . omnia Tu mihi es; frater, cohaeres. amicus; quid vis amplius“. Și întrebând s. apostolĭ pe Dl, că nóuĕ celor ce am lăsat tóte pentru Tine, ce rĕsplată va fi; le-a rĕspuns: *„însutit vețĭ lua“.*

La iubire generală ne îndémnă Fiul luĭ Dumnezeŭ când zice în s. evangelie: „iubițĭ pe inimiciĭ vostri și facețĭ bine — adecă purtațĭ de grije — și celor ce vĕ urĕsc și persecută pe voĭ. ca să fițĭ fiiĭ părinteluĭ de sus!“ El la iubire ne îndémnă și nu la rĕsbunare; El nu zice: ochiŭ pentru ochiŭ și dinte pentru dinte.

S. Augustin află pe preot obligat la iubire și numaĭ contemplând universul când zice: „Coelum et terra et omnia. quae in eis sunt. ecce undique dicunt mihi. ut Te amem! (lib. X. confess. 6) și apoĭ de altă parte ca rĕsplată pentru împlinirea acestuĭ cardinal precept de a îndrepta moravurĭ și a atrage pe ceĭ rătăcițĭ, ne pune înainte acest s. părinte: iertarea pĕcatelor „caritas operit multitudinem peccatorum, et diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum“. Ér s. evangelie ne spune, că iubirea ne va face fiĭ Celuĭ de sus.

La împlinirea acestuĭ precept face pe preot atent și devteronomiu c. X. v. 12: „ce cere Dumnezeŭ de la tine, de cât să-l iubescĭ pe El și să-ĭ servescĭ luĭ din tótă inima ta, și din tot sufletul tĕŭ“. va se zică, că Dumnezeŭ nicĭ nu voesce să-ĭ servescĭ Luĭ, dacă nu aĭ iubire. că așa zice prin rostul evangeliuluĭ: dacă ducĭ darul tĕŭ la altariŭ și-țĭ aducĭ a minte, că fratele tĕŭ are ceva asupra ta, întórce-te și te împacă maĭ întâiŭ cu fratele tĕŭ. și numaĭ apoĭ du darul tĕŭ la altariŭ. că Dumnezeŭ este iubire și cine rĕmâne în iubire, rĕmâne în Domnul, (Ioan c. IV. v. 16) saŭ cum poțĭ zice, că pe Dumnezeŭ, pe care nu-l vedĭ. 'l iubescĭ. când pe deaprópele tĕŭ. pe carele 'l vedĭ 'l urescĭ? că cel ce zice așa mincinos este . . .

De iubire, ca de isvorul tuturor celor alalte vîrtuțĭ și darurĭ. trebue păstoriul sufletesc să grijéscă pururea, ca acéstă lumină să nu se micșoreze orĭ stingă. ci să lumineze tuturor celor din casă, parochiă și societatea omenéscă.

Fiiĭ sufletescĭ în bucuriile și și în nĕcasurile viețiĭ trupescĭ și sufletescĭ alérgă și se string în jurul preotuluĭ, ca și turma oilor la versul păstoriuluĭ în jurul luĭ, sciind că îĭ iubesce și numaĭ binele li-l voesce și la pășunĭ bune îĭ conduce. din care causă nicĭ nu-ĭ zic pe nume. orĭ după titlu de oficiu. ci i zic „părinte“. adecă tată. fiind că nu pot nicĭ presupune. că un tată și părinte să nu voéscă binele fiilor sĕĭ. De aceea zice s. Pavel, că „mulțĭ dascălĭ. dar puținĭ părințĭ“ va să zică: mulțĭ sînt pușĭ de a guverna și de a învĕța, de a face ordine. de a pedepsi pe om și toțĭ aceștia își împlinesc ca după o comandă slujba lor. fără a căuta maĭ la inima omuluĭ, și singur preotul trebue să lucre din inimă și cu inimă doiósă. ca nu de frica pedepseĭ să se îndrepte. ci din un motiv maĭ pe sus ca cele lumescĭ. din reverință. din iubire și mântuirea sufletuluĭ propriu. „Să nu vĕ temețĭ de ceĭ ce pot strica trupuluĭ, ci maĭ cu samă de acela. carele și sufletul și trupul îl póte arunca în geenă“. (s. ev. Luca.)

Se adună zic. credincioșiĭ. fiiĭ sufletescĭ pe lângă preot. ca cu el și prin el să vorbéscă înaintea luĭ Dumnezeŭ. pentru ceĭ bunĭ și pentru ceĭ rĕĭ. fără a ascepta rĕsplată orĭ laude deșerte, lipsit de orĭ ce patimĭ pururea gata a fi tuturor tóte: iubitoriŭ. îndurătoriŭ, îndelung răbdătoriŭ. piŭ acurat, adecă îndreptariŭ practic în tóte.

De aci apare. că de la preot. ca păstoriŭ sufletesc. nu se recere pur numaĭ sciința teologică a o cultiva și poșede în grad mare, ci pe lângă acésta trebue să poșédă și un magazin bogat de sciințe și cunoscințe profane și practice spre a fi în stare de a fi *„tuturor tóte“*, pentru că poporul în tóte causele își pune încrederea în el și-i cere sfatul luĭ.

Va urma.

Burul van het Roer.

Istorisire de călătorie

de

Carol May.

(Continuare.)

Fără de a ne da vre o deslușire ne duse căpetenia tot mai la deal și apoi se îndreptă mai către apus așa, că ajunserăm acolo, unde muntele era spân, și lăsarăm pădurea în apoia nóstră. Aci se opri. Pășise înaintea nóstră cu atâta siguranță, cât se părea, că cunósce locul mai bine, de cum am putut, să supunem mai înainte.

„Ian ascult, și Germania ascult! Ian sînt fiŭ de la Somi, și Germania sînt mynheer mare viteaz și mare precauțiune. Ian și Germania am sci taină de la Somi. Somi fug de Sicucuni și viŭ în munte Atter; găsesc aci negru diamant, despre care spun și ieri Buri, și ascund diamant. Acum scot diamant, și Ian și Germania sînt cu mine!“

Așa dară ăsta a fost scopul lui Somi! Bărbatul acesta tăcut nu lăsă pe nici unul din noi, să supunem, că ținta călăririi nóstre era și ascundětórea bogăției lui, și împrejurarea, că a fară de Ian mě provocase pe mine, să-l însoțesc, îmi era o dovadă nóuă și mare despre alipirea lui, carea mi-o dovedise deja ieri. Mirarea nóstră îi făcu plăcere. După câte va clipe zise mai de parte:

„Somi am lua numai puțin diamant. În munte sînt încă mare și mai mult diamant. De aceea am nu sci Buri, pentru că Somi dăruesc taina lui Ian, care ieaŭ tot diamant!“

Ne duse aprópe până pe crésta înălțimii și apoi se opri înaintea unui bolovan mare, care părea a fi împlântat adânc în pămînt.

„Ian sînt tare! Ian ridic pétră!“ zise Caferul către Bur.

Acesta se propti de stîncă și ridică o lature a ei. Somi își vîri mâna sub ea.

„Pétră éră las cădé!“ porunci apoi. „Somi am afla diamant.“

Se ridică și ne arĕtă un săculeț gătit din pelea unui puiŭ de leguan. Deschise săculețul, ca să ne băgăm mânile într'însul, de óre ce nu era destulă lumină, ca să cunóscem comóra.

„Aci diamant, ishumi, ilinci, mboxo pétră, de dóuĕ ori zece și opt diamant. Și acum duc și la kloof, unde sînt diamant!“

Se întórse deja spre a păși éră înaintea nóstră. Dară acuma se întórse din noŭ către noi și băgă mâna în săculeț.

„Germania am scuti Ciarga. Somi am drag Germania, dăruesc Germania diamant aci!“

Pășii în apoi și refusai, să-l primesc. Dacă a pus mâna chiar și pe cea mai mĕruntă din petrile acelea scumpe, darul totuși era așa de bogat, cât mĕ sfiam, să-l primesc. Caferul adevĕrat că scia, că diamanții aceștia aŭ un preț fórte mare, dară mărimea adevĕrată a prețului acestuia nu o scia.

„De ce nu vreŭ lua pétră? Somi sciŭ încă mult pétră, și dacă Germania nu ieaŭ, atuncia Somi arunc pétră, de perd. Ce Somi vreŭ dărui, aceea nu ieaŭ éră!“

El a bună samă ar fi și împlinit amenințarea acésta. Mĕ vĕḑui deci nevoit, să primesc darul.

Tăiându-mi vorba de mulțămită se întórse din noŭ, păși spre crésta muntelui și se pogorî apoi de ceea parte mereŭ la vale. Dară Caferul părea a cunósce așa de bine localitatea, cât învinserăm ușor tóte pedecile.

De o dată mi-se păru, ca și cum ași simți miros de pîrlitură. Mĕ oprii și supsei aerul în mine esaminându-l. Nu mĕ înșelasem.

„Stați!“ poruncii. „De desubt de noi trebue că arde un foc.“

Cei alalți doi întăriră descoperirea mea. Ne căută, să fim acum în pogorîre cu multă băgare de samă. Nu avurăm, să mergem prea de parte, pentru ca acuma să observăm și lumina unui foc, carea trimitea razele sale la deal din kloofa, carea servise lui Somi de țîntă. Caferul se opri.

„Asta sînt kloofă, unde sînt pétră! Cine sînt în kloofă? Doră ieaŭ tot diamant?“

„Vom vedé, cine sînt,“ rĕspunsei eŭ. „Veniți chiar până la marginea văgăunii, și păziți-vĕ, să nu faceți nici un sgomot!“

Ne pogorîrăm până din jos și ajunserăm la marginea unei văgăuni ânguste și nu prea adânci, carea se vîria câte va sute de urme în munte și apoi se sfârșia la o prăpastie aprópe verticală a muntelui. Mĕ lungii pe pămînt și întinsei capul preste margine a fară, pentru ca să privesc în kloofă. Ian și Somi făcură tot așa.

Din jos ședeaŭ în jurul unui foc șese spre zece Zulĭ și cu ei trei albi, din cari unul purta o îmbrăcăminte chiar ca a lui sir Hilbert Grey, pe când cea a celor alalți doi vĕdia, că ei sînt ofițeri anglezesci. Ei eraŭ de desubt de noi în depărtare de abia dóuĕ zeci de urme așa, că puteam, să aud limpede, ceea ce grăiaŭ ei între olaltă.

„Acest Grey pare a nu fi om vrednic de încredere,“ audii pe unul zicênd. „Î-ar fi căutat, să fie deja de trei zile în taberă.“

„O scim,“ zise cel cu căciula de pele de rinocor. „Dar a căutat, ca epistola nóstră să se trimită în duplicat, și nu aveam în de mână pe altul a fară de acest sir Hilbert, care în tótă viața sa n'a avut nici o clipă cu minte. Drumul meŭ a fost mai scurt, dară și mai primejdios, și a fost de lipsă a se lua mĕsuri, ca dacă ași fi căḑut în mânile Burilor, dta, locotenente, totuși să primesci încunoscințarea. De altmintrea pe Grey nu l-aŭ inițiat pe deplin în taină, și a bună samă asta a fost causa, că nu a grăbit mai tare.“

Mĕ minunai de destăinuirea, ce se cuprindea în cuvintele acestea puține. Așa dară firma, carea avuse să lifereze transportul, a fost așa de precaută, cât a trimis doi soli, din cari numai unul a căḑut în mânile nóstre. În urma mĕsurii acesteia locotenentul Klintok totuși primise încunoscințarea și petrecea aci în kloofă cu cei șese spre zece Caferi, pentru ca să priméscă transportul.

Somi zăcea lângă mine și-mi șopti acuma:

„Zulu și Anglia numai tăberes aci, dară nimica nu sciŭ de diamant!“

Îngrijarea lui de mai înainte adevĕrat, că se dovedi de neîntemeiată, dară cu atât mai primejdiósă era ființa de față a ómenilor acestora pe sama întreprinderii nóstre comune. Pentru ca acésta să reușéscă, aveam, să purtăm grije, ca ómenii cei de aci din kloofă să nu ne pótă strica de loc. Dară în ce chip ori ce nenorocire se obicînuesce a fi însoțită de vre o împrejurare norocósă, așa audii și aci în dată nisce cuvinte, cari trebuiaŭ, să fie de folos fórte mare pe sama intențiilor nóstre de mai apoi.

„Așa dară preste pasul Kers vom duce armele?“ întrebă solul.

„Da,“ rĕspunse locotenentul Mac Klintok. „Acolo spre mai marea siguranță ne aștéptă o cétă mai măricică de Caferi, de óre ce póte, să se supună, că țĕranii aceștia olandezi vor cerca, să cuprindă pasul.“

„Și pasul Klei?“

„E a bună samă asemenea deja ocupat, dară nu de atâția ómeni ca pasul Kers. Cel dintâiŭ e mai strîmt, face mai multe cotituri și póte, să se apere mai ușor. De altmintrea acolo nu e vorbă despre un transport așa de momentos, ci numai despre aceea, ca să respingem pe Buri, cari ar voi, să trécă de aci pe acolo de ceea parte.“

„Socotesc numai,“ observă cel alalt Anglez, „că stăm în servițul unei greșeli.“

„Întru cât a nume?“

„Adevĕrat că staŭ deja dóuĕ spre zece mii de Zulĭ față în față cu o óste de abia trei mii de Buri. Dară Burii aceștia sînt nisce vrășmași, cari nu aŭ, să se desprețuéscă. Tactica lor în tot de una a fost fórte bună, și ce privesce lupta, apoi ei pricep, să manueze roerurile sale, și în luptă de aprópe fiesce care din Olandezii aceștia înfruntă patru ori cinci Caferi.“

„Pshaw!“

„Pshaw! Te rog, sóțe, gândesce-te numai la Burul acesta van het Roer, care în lupta cea mai de pe urmă a stat singur pe o stîncă, până la care armele vrășmașe nu puteaŭ, să ajungă, a aruncat cu glónțele sale un număr mare de vrășmași, apoi a sărit în céta cea mai désă și a doborît pe vrășmași ca o féră turbată. Câți vrășmași socotesci pe el?“

„Cu câți va mai mulți de cât pe ori care altul, asta ți-o conced. Numai cât să nu dea cum va față cu mine ori cu tine, căci noi nu ne-am perde cu el multă vreme. De altmintrea planul nostru e așa de bun, cât Burii sînt perduți, deja mai înainte de ce s'ar slobodi descărcătura cea dintâiŭ.“

„Te gândesci la cursa din kloofa Groote?“

„Da. Scii, că am avut, să o esaminez și atuncia am făcut descoperirea, că nic un alt loc nu e așa de potrivit, să servéscă de o cursă uriașă, ca kloofa acésta Ea de altmintrea își pórtă numele pe nedreptul, căci nu e o văgăună, ci o covată mare, carea e încunjurată jur împrejur de stînci înalte și prăpăstióse și pare a avé numai o singură intrare. Dară eŭ o am tot esaminat până am dat de un suiș, care póte, să se descopere fórte a nevoe și să se apere fórte ușor. Partea din apoi a covatei e învescută până sus la înălțime cu feregi dese și ca arborii de mari. Ele daŭ stîncii o înfățișare, ca și cum nu ar admite nici un suiș, pe când dacă pătrunḑi în desiș, bagi de samă, că stînca se înalță în forma unei scări și așa îmbie un suiș, care adevĕrat că e cam greŭ. Din colo omul póte apoi, să se pogóre ușor de pe înălțime. Zulii staŭ la pasul Kers și kloofa Groote e în apropiarea pasului Klei. În dată ce ne atacă Burii, noi ne facem, ca și cum am fi bătuți și ne retragem cu de grab către pasul Kers. În vreme ce partea cea mai mare a oștii nóstre se ascunde în urma nóstră în valea Zwarten-Rivierului, pe atuncia o cétă, pe carea vrășmașul are, să o socotéscă de óstea nóstră întrégă, întră în kloofa Groote, se suie în fundul ei și cuprinde suișul. Vrășmașul întră în urma ei în covată. Întrarea o cuprinde pe loc óstea Zulilor grăbind în urma lui, și lui îi cauta, să capituleze fără de a fi descărcat măcar o pușcă, dacă nu va, să péră de fóme și de sete.“

„Planul e fórte complicat și aventurios. La esecutarea lui póte, să pășéscă la mijloc vre o împrejurare, carea să ne fie spre perire. Dacă Burii bagă de samă intenția nóstră și ne închid în Zwarten-Rivier, atuncia sîntem perduți.“

„Nu o vor băga de samă, căci planul e o taină a nóstră și a lui Sicucuni. Nimeni altul nu-l scie.“

„Și dacă Olandezii nu vor supune din partea nóstră nebunia de a ne lăsa, să ne închidă în kloofă și vor simți, că aci e vorbă despre o cursă?“

„Nu se póte! Ei sciŭ, că aŭ, să se lupte cu un vrășmaș ignorant în cele strategice.“

„Dară tot așa de bine sciŭ ei și aceea, că Sicucuni nu e mai mult bine vĕḑut de Caferi. Doră am audit chiar și aceea, că Burii cércă pe Somi, pentru ca să-l facă rege. Mĕ tem, că Zulii bucuros vor părăsi pe tiranul Sicucuni, pentru ca să capete un rege mai puțin însetat de sânge.“

„Asta e o veste scornită de vrășmaș, carea are scopul de a produce în óstea nóstră desbinare și insubordinație. Dară nu vor reuși, căci Somi a dispărut de pe fața pămîntului, în tocmai pe cum va dispăré felia asta de carne.“

Luă un picior de berbece. care se fripse de-asupra focului, îşi tăiă din el o felie şi începu, să o mânânce.

„Veniţi! Avem, să ne întórcem cât mai în grabă la tabĕra nóstră!“ şoptiĭ eŭ.

„Înţeles-aĭ tóte, mynheer?“ întrebă Ĭan surprins fiind ca şi mine de cele ce audiserăm.

„Tóte!“ afirmăĭ şi făcuĭ semn luĭ Somi, să se suie érăşĭ înaintea nóstră.

Însemnătatea veştiĭ, carea aveam, să o ducem, ne mână aşa de repede, cât de repede se putea pe terenul acela. În scurtă vreme ajunserăm în tabĕră, şi la strigarea nóstră se ridicară toţĭ, ca să afle causa, pentru care le-am turburat odihna. Toţĭ prinseră pe loc armele în mânĭ. În frunte cu Somi ne duserăm în un şir lung şi tăcut în derĕpt la văgăună. Cele audite eraŭ de interes aşa de mare pe sama Burilor, cât nicĭ unuia nu-ĭ trecu prin minte, să ne întrebe de causa originală, pentru care părăsiserăm maĭ înainte tabĕra.

Dacă am ajuns la ţîntă, Buriĭ se postară de amîndóuĕ laturile văgăuniĭ, în vremece eŭ cu Ĭan şi cu Somi mĕ furişăĭ cătră întrarea eĭ. Acolo păsceaŭ treĭ caĭ; eĭ eraŭ a bună samă aĭ Anglezilor, căcĭ Cafĕriĭ făcuseră calea pe jos. Am fi putut, să dăm pe loc năvală, dară de o parte nu se unia cu simţul nostru de onóre, să ucidem pe un vrăşmaş, care durmia, éră de alta doriam, să dăm Anglezuluĭ celuĭ lăudăros prilej, să-şĭ dementeze puţintel lăudăroşia sa.

Atât Anglezíĭ cât şi Cafĕriĭ se puseră, să dórmă, şi se socotiseră aşa de sigurĭ, cât nu puseră nicĭ o straje. Păşirăm pe talpa kloofeĭ cătră foc. Unul din Zuliĭ se ridică şi strigă tare. Atuncia se ridicară şi toţĭ ceĭ alalţĭ şi prinseră armele. Anglezíĭ se culcaseră cu ceva maĭ la o parte de la Cafĕrĭ. Păşiĭ la eĭ şi-ĭ salutăĭ.

„Good evening, locotenente Klintok! Daĭ îmĭ voe, să te conturb puţintel?“

El încă prinse puşca în mână şi sta înaintea mea în o positură, din care putea, să se cetéscă nesiguranţa, dacă are, să ne tracteze ca pe prietinĭ orĭ ca pe vrăşmaşĭ.

„Mĕ cunoscĭ? Cine eştĭ? De unde viĭ, şi ce cauţĭ acĭ?“

„Prea multe întrebărĭ de o dată, sir! Viŭ, să-ţĭ aduc salutare de la un anumit sir Hilbert Grey.“

„De la Grey?“ întrebă repede. „Unde e?“

„E prins la Burĭ şi se află în mânĭ bune.“

„Prins? Şi dta viĭ de la el? Aşa dară te ţinĭ de Olandezĭ?“

„În cât va, sir. Eŭ însu-mĭ avusem adecă plăcerea de a pune mâna pe el.“

Pe loc se postă cu ceĭ alalţĭ doĭ aşa, cât întórcerea ne era tăiată.

„Atuncia vĕ declar de prinşĭ?“

„Îţĭ stăm la dispunere, căcĭ aşa vom puté maĭ uşor, să vedem, în ce chip cinstit păziţĭ dvóstre condiţia tractatuluĭ de a nu ajuta pe Cafĕrĭ cu arme.“

Cuvintele mele îl surprinseră.

„Dta visezĭ.“ rĕspunse. „Depuneţĭ armele.“

„Asta putem, să o facem, dacă îţĭ face plăcere!“ Puseĭ la pămînt puşca mea, carea şi de altmintrea aşĭ fi putut, să o folosesc numaĭ cu a nevoe, de óre ce umĕrul îmĭ era rănit. Ĭan şi Somi făcură tot aşa. „Dvóstre în schimb póte că ne veţĭ face plăcerea, să vĕ putem însoţi şi să putem vedé pe Burĭ în cursă.“

„Dta aĭ ascultat într'ascuns!“ strigă ameninţând şi făcĕnd un paş spre mine.

„Firesce! Doră ne căuta, să scim, cine sînt ómeniĭ, pe carĭ eventual voiam, să-ĭ onorăm cu visita nóstră. Avusem, să-ţĭ aduc óre ce, şi voisem, să văd, dacă am găsit întru adevĕr pe adresatul.“

„Ce voişĭ, să-mĭ aducĭ?“

„Acestea treĭ hârtiĭ, carĭ le găsisem la sirul dvóstre Hilbert Grey.“

Scoseĭ hârtiile din traistă şi i-le îmbiăĭ.

„Le-aĭ cetit?“

„A bună samă. Concipiarea epistoleĭ nu vĕdesce mult spirit. Va doră auctorul, să cĕră patentă pe sama invenţieĭ sale?“

„Tacĭ, omule! Vĕd, că maĭ aveţĭ cuţite şi pistóle. Depuneţi-le şi pe acelea!“

„Póte că o vom face şi asta. Dară dă-mĭ voe, ca maĭ întâiŭ să-ţĭ presentez pe soţiĭ meĭ. Pe acest mynheer tinĕr, care e aprópe încă o dată aşa de lung ca dta, noĭ îl numim Burul van het Roer, şi —“

„Ĭan van Helmers?“ întrebă el mirându-se.

„Da, chiar acela, cu care aveaĭ de gând, să nu perdĭ multă vreme. Şi omul acesta nu a dispărut aşa de sigur, pe cât de sigur a dispărut piciorul dtale de berbece. Numele luĭ e Somi.“

„Somi?“

„Da, Somi, noul rege al Zulilor, să fie cu ĭertare!“

Locotenentul părea a fi de tot turburat. El a bună samă nu putea, să-şĭ esplice chipul cel neîngrijiat, în care ne înfăţişasem noĭ treĭ în mijlocul unor vrăşmaşĭ cu mult maĭ numĕroşĭ. Dară se reculese ĭute şi porunci Cafĕrilor:

„Legaţĭ iĭ!“

„Maĭ mereŭ, sir Mac Klintok! A bună samă îţĭ lipsesce încă fórte mult esperinţa, căcĭ altmintrea aĭ puté, să-ţĭ închipuescĭ, că noĭ nu ne-am înfăţişat la focul dvóstre fără de scutul de lipsă.“

Voiam, să-l prind, cu tóte că făr de durerĭ puteam, să-mĭ folosesc numaĭ un braţ. Dară mĕ preveni Ĭan. El prinse atât pe Klintok cât şi pe soţul luĭ de pept, îĭ lungi cu putere ireristibilă lângă olaltă pe pămînt şi le tescui cu mânile sale cele puternice plămînile aşa de tare, cât eĭ nu puteaŭ, să se miscе. În aceea-şĭ clipă aruncă şi Somi pe al treilea la pămînt, şi de sus pocniră puscile ca într'o singură descărcătură, cât ecoul rĕsuna bubuind de pe înălţimile din vecinĭ. În ceea clipă urmă a dóua descărcătură, şi fără ca să-mĭ caute, să mĕ întorc, sciam, că acuma din ceĭ şese spre zece Cafĕrĭ nu trăia maĭ mult nicĭ unul.

Un singur minut a fost de ajuns, să schimbe situaţia cu desevârşire. Văgăuna se umplu de Burĭ, şi acuma făcurăm cu Anglezíĭ, ceea ce voiseră eĭ, să facă cu noĭ: îĭ legarăm adecă pe toţĭ treĭ, de óre ce cercară, să se apere, cu tóte că vedeaŭ, că încercarea le e zădarnică. Pentru restul nopţiĭ ne aşedarăm noĭ în locul lor lângă foc.

Acuma sciam, că transportul încă nu sosise. De aceea acuma nu maĭ avurăm, să cercăm, dacă a sosit. Când începu a se lumina, adunarăm trupurile cele mórte şi le coperirăm cu clómbe şi cu petri. Şi fiind că de la întrarea văgăuniĭ puteam, să privim preste tótă laturea apusană, hotărîrăm, să rĕmânem acĭ, şi trimiserăm, să ni-se aducă caiĭ din ceea lature aicia.

Putea, să se vadă, că Somi de loc nu era îndestulit cu mĕsura acésta. Póte că se temea, ca nu cum va să se descopere taina luĭ. Dară Buriĭ eraŭ cu mult maĭ cuprinşĭ cu afacerile sale cele răsboĭnice, de cât să se maĭ cuprindă a nume şi cu cercetărĭ geologice. Somi se folosi de răgazul, ce-l avea, şi cercă ĭerburĭ pe sama raneĭ mele. Eŭ întru adevĕr nicĭ nu avuĭ maĭ apoĭ frigurĭ, şi sfăşiaturile cele adâncĭ, carĭ mi-le făcuseră ghiarĕle leopardului, încă se viudecară preste aşteptare ĭute şi bine.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut şi se află de vîndare la **Tipografia seminarială din Blaş:**

Sfînta şi Dumnezeéscа

EVANGELIE

a Domnuluĭ şi Dumnezeuluĭ nostru

Isus Christos

revĕdută după originalul grecesc şi acum întâia dată tipărită cu litere străbune în zilele preaînălţatuluĭ Împĕrat al Austrieĭ şi Rege Apostolic al Ungarieĭ Francisc Ĭosif I. cu binecuvîntarea Preasfinţituluĭ nostru Archiepiscop şi Mitropolit de Alba Ĭulia şi Făgăraş Dr Victor Mihályi de Apşa.

Blaş 1900.

De la sfînta Unire 200.

În ce privesce **preţul Evangelieĭ** Veneratul Cler îl cunósce din circularul din 12 Iuliu 1899. Dar fiind că sînt mulţĭ din diecesele sufragane, carĭ ar dori să-şĭ procure ediţia acésta a Evangelieĭ şi nu sciŭ preţul eĭ, spunem, că un esemplariŭ costă: crudo **8 fl. 50 cr.,** broşurat **8 fl. 65 cr.,** ér legat în pele roşie, cu cadru aurit pe table, cu ceĭ patru Evangeliştĭ, cu cruce şi cu copcie **12 fl. 50 cr.** Legătura maĭ elegantă se computa după calitatea peleĭ şi a decoraţiunilor, carĭ se vor dori.

Dr Victor Szmigelski: **Ermeneutica biblică**, compusă după Ubaldo Ubaldi, Blaş 1899, pag. 180, preţul 2 cor. Ca şi de la cele alalte publicaţiĭ ale sale dl autor destinéză şi venitul acesteĭ publicaţiĭ pentru formarea unuĭ fond provinţial de salarisare a preoţilor şi învĕţătorilor. Manualul e destinat pentru facultăţile de teologie, dar póte fi de folos şi celor carĭ se ocupă cu studiul sf. Scripturĭ.

Istoria legiĭ nóuĕ de Dr V. Szmigelski, tom. I. Tinereţele luĭ Isus, Isus ca profet. Tomul acesta în 8° mare are 399 paginĭ şi costă fl. 2.

„Ben Hur“, de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., preţul broşurat 1 fl. 45 cr. Blaş. Tipografia seminariuluĭ archidiecesan. 1898.

Henry Bolo: **Tragedia Calvaruluĭ** tradusă de membriĭ societăţiĭ de lectură „Inocenţiŭ Micu Clain“ a teologilor din Blaş. Edit. societăţiĭ, pag. 287, preţul 2 coróne.

G. Coşbuc: **Răsboiul nostru pentru neatîrnare**, ed. III. Bucurescĭ, edit. C. Sfetea, XVIII+287. pag. preţul 50 cr.

Posta Redacţiuniĭ. *S. B.* E totuşĭ prea mult, ca cine va să-şĭ cânte laudele proprĭĭ, făcĕnd pe altul să-ĭ subscrie panigiricul. Lumea nu se îmbétă cu apă rece. — M. on. *Oficiŭ paroch.* în *Szamos-Dob, Lunca Cerneĭ, Gelinţa,* „Calendariul Uniriĭ“ în anul acesta cu părere de rĕŭ, din lipsa mijlócelor materiale, nu a putut apăré. — M. on. D. *Gregoriŭ P. Ujnémet.* Abonamentul trimis l-am primit cu mulţămită. Totul e achitat până la finea an. 1898. Maĭ restéză anul 1899. — M. on. *Oficiŭ paroch.* în *M. Rücs.* Restul de 1.54 cr. trimis în 2 Dec. 1899 este pe an. 1898 şi 1899, éră nu după cum s'a zis în posta redacţiuniĭ din Nr. 2 a. c.

Editor şi redactor rĕspundĕtor:

Dr Vasile Suciu.

Tipografia Seminariuluĭ archidiecesan.